

Naročilna lista: Celotno leto 80 din., pol leta 40 din., četrti leta 20 din., mesečno 7 din.
Prven Jugoslavije: Celotno leto 140 din. Inse-
rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravištvu sprejema naročila, inserate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravištvost je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon Interurban št. 113.

Za odpravo nasilnih organizacij.

Pašič in Pribečević sta se za časa svojega vladanja prav malo zanašala na zakone, zato pa tembolj na svoje oborožene pristaše. Iz ustave sta si skovala strankarski kapital, parlamentarizem sta teptala na celi črti in vse, kar sta delala premišljeno, se je osredotočilo v tem, da sta zbirala okrog sebe z zlorabo oblasti, s podkupovanjem in z goljufijo, z netenjem strasti in frazami cele čete pristašev, ki so dobivali orožje po namenu in načrtu da terorizirajo pod krinko obrambe naroda in države, pod krinko varstva kralja in monarhije vse Pašič—Pribečevići politiki nasprotni državljanje ter tako izvojujejo strankarsko zmago na celi črti.

Pašič si je organiziral Srnao, Pribečević pa orjuno in člani teh dveh organizacij so v oboroženih četah pod popolnim varstvom oblasti in celo ob nekakem jamstvu neodgovornosti in nekaznovanja tolkli in ubijali neoborožene in mirne politične nasprotnike Pašiča in Pribečevića. Pod krinko jugoslovanskega patriotizma je organizirala orjuna cele do zob oborožene ekspedicije proti mirnemu prebivalstvu in ko so se po raznih orjunaških zločinih vodile preiskave, se nikdar ni dalo ali pa ni hotelo najti individualnega krivca. Orjunci in srnaoci imajo sicer najbolj si nasprotujoča gesla, prvi jugoslovansko, drugi pa velesrbstvo, a vendar je ta nasprotujoča si ideologija silno prozorna in ljudstvo je kmalu spoznalo, da je vse skupaj ena in ista banda. — Orjuna in srnao sta delali vzajemno, porazdelivši si sfere in terene svojega nasilja. Samo v Vojvodini, kjer so se interesi preveč križali, je došlo večkrat med njimi do spopadov, a še večkrat so bili obojevrstni fašisti popolnoma složni v nasilju proti izrazitim nasprotnikom režima in pa proti narodnim manjšinam.

Pašiču in Pribečeviću pa oboroženi fašisti, člani orjune in srnao niso zadoslovali in sta oba delila tudi orožje med svoje pristaše onih krogov, ki nimajo smisla za posebne organizacije in uniforme, ampak samo čakajo na migljaj, da z danim in dovoljenim orožjem udarijo. Tako je Pašič oboroževal po bosanski Krajini srbske seljake, Pribečević pa svoje pravoslavne Ličane, katere ima že od nekdaj dresirane v divjem sovraštvu proti Hrvatim. S temi oboroženimi četami sta hotela iti Pašič in Pribečević na volitve, pri katerih bi bila Radičeva in najbrž še katera druga opozicijska stranka s posebno obznanom onemogočena, oboroženi režimski gardisti bi pa z orožjem o rokah gonili opozicijske volilce na volišče k škrinjam režima.

Lahko se tudi prizna, da je bilo od početka med orjunci nekoliko fanatičnih pristašev, ki so se res oklepali nekih idej, a pozneje, ko se je enkrat videlo, da je oče orjune Pribečević pripravljen tudi svojo stranko žrtvovati, samo da ostane na oblasti, je moralo postati tudi še tako zaslepljenemu pribečeviću jasno, da je cela Pribečevićeva jugoslovanska ideologija navadna sleparija in da njen predstavnik na to idejo niti ne misli, ampak samo vse pokuša, da bi se poleg Pašiča obdržal na oblasti. Vsi, ki so še sedaj s Pribečevićem, so pokazali, da pri njih ni ideje in patriotizma, ampak samo strankarstvo in strankarska špekulacija.

Kadar Pribečević ni bil na oblasti, se je orjuna vedno potuhnila in je takoj zopet začela terorizirati, kakor hitro se je Pribečević zopet preril do oblasti ali pa je imel kolikortoliko izgledov za to. Če so se po južnih krajih nekateri člani orjune izjavljali za Davidoviča, še ne izpremenili in niti ne oslabi dejstva, da je orjuna Pribečevićeva garda. Davidovič namreč ne rabi oboroženih pristašev in ker se od njegove strani za orjuno ni ničesar storilo, so tudi iz orjunske vrste utihnili vsi glasovi v njegov prilog. Orjuna je in ostane Pribečevićeva garda in če se sedaj po svojem listu v Sloveniji še toliko stavlja novi nacionalni vladi na »razpolago«.

Sedanja vlada orjune v nobenem oziru ne rabi in čas bi že bil, da to tudi dovolj jasno in izrazito pokaže. Najprej vlada reda in zakonitosti ne more in sme trpeti, da bi obstojala poleg zakonov in oblasti, poleg vojaštva, žandarmerije in policije še oborožena garda pod krinko zaščite države in nacionalizma, ki pa v resnici proti zakonu in proti oblasti vodi strankarsko politiko ter ogroža življenje in imetje sodržavljanov radi tega, ker so njeni politični nasprotniki. Prejšnji režim se ni brigal za to, kako take bande uničujejo ugled države, sedanji režim pa to dobro razume in za to fašistov ne more in ne sme trpeti. Prav imajo sicer oni, ki pravijo, da se razbojniških in enakovrstnih tolpe ne razpušča, ampak da se vsakega člana tolpe prime z zakonom, a vendar je treba pri stvari pomisliti na to, da se orjunci in srnaoci kot nerazglašena tolpa sicer potuhnejo in pri tem triumfirajo ter varajo nerazodnne ljudi, češ, vlada se nas ne upa razpustiti. Nadalje je treba tudi pomisliti, da se posameznike po zakonu težko zasleduje za krivična dela, ki jih je izvedla cela tolpa, dokler ima tolpa svojo organizacijo, ki posameznike skriva, brani ter za njih organizira tudi krivoprisežnike itd. Na vsak način je treba hitro uvesti postopanje proti vsem orjuncem in srnaocem, ki so osumljeni raznih zločinov. To bi se na noben

način ne smelo trpeti, da pišejo najbolj sumljivi orjunci javna pisma državnim pravnikom ter razlagajo, da hočejo v pričakovanju sodnega postopanja na vsak način ostati na svobodi. Tako so pisali na primer ljubljanski orjunaški voditelji že pred več tedni, a doslej javnosti še ni znano, da bi se proti njim kaj podvzelo, ko vendar sami pričakujejo poziv pred sodišče. Tudi to se ne bi smelo trpeti, da orjuna napoveduje razne svoje prireditve, razvijanje zastav in podobno, ki je na vsak način v zvezi vsaj s predrznim izzivanjem, če že ne z izgredi. Se predno se orjuna z ukazom razpusti, bi se morale prepovedati vse njene prireditve.

Vprašanje orjune in vseh drugih oboroženih organizacij močno vpliva na razpoloženje ljudskih slojev in bi bil radi tega že skrajni čas, da se vzame v pretres ter se tudi v tem pogledu začne akcija za vrnitev v normalne, kulturne in zakonite razmere.

Politične beležke.

Radičev govor o mednarodni varnosti. V nedeljo so imeli poslanci Radičeve stranke v Zagrebu svojo sejo in Radič je govoril o nekem ameriškem predlogu glede mednarodne varnosti. Ta predlog je dobil Radič od nekega Angleža, ki je tudi zagotovil, da se bo o tem debatiralo na plenarni seji Društva narodov. Po predlogu Amerikancev naj bi se vsaka napadalna vojna proglašila kot mednarodni zločin, pri sporih in spopadih naj bi sodilo mednarodno sodišče in ono državo, ki pred sodišče ne bi prišla, bi se smatralo za krivo in odgovorno. Radič pravi, da je na tem predlogu slabo to, da se obrača na vlade in države in ne na narode, pristavil bi še dve točki in sicer: Če v enem parlamentu proti pacifistični večini nastopajo vojaški in drugi krogi s silo, naj se taka država proglasi za napadalca cele Zveze narodov. Če je v eni skupni državi več narodov in ima eden od njih same pacifiste za zastopnike, potem naj društvo narodov pokliče ta narod za svojega člana ter proti državi nastopa kakor v prejšnji točki, če bi proti miroljubnemu narodu nastopala s silo. — O sestanku malolantnih ministrov v Ljubljani meni Radič, da izgleda vse to kot nekako sporazumljenje proti razorožitvi. Nadalje meni, da bi on tudi lahko šel v Ženevo na zasedanje Društva narodov, a da ni hotel iti. Iznesel je tudi precej fantastično trditev, da je hotel Pašič s pomočjo bolgarskih emigrantov prodirati v Bolgarijo. Ob sklepu svojega govora je Radič naglašal miroljubnost svoje stranke ter povdarjal, da je sedanje stanje in sedanja vlada pot k boljšemu življenju in k boljšim razmeram. Na zborovanju je bila sprejeta resolucija, sklopom katere hočejo hrvatski narodni poslanci zastopati in širiti svoja miroljubna načela tudi v parlamentarni večini, kateri pripadajo, in v vladi, katero podpirajo. — Povodom tega zborovanja piše »Obzorje«, da se je Radič prepustil svojem navdušenju in v nemi za miroljubna načela ter se tako oddaljil od praktične vsakodnevnice politike. Tokrat ni bil v formi realnega politika kot v dosedanjih govorih po vrnitvi iz Moskve. Srajca je človeku bližja od suknje in tako tudi zaključki tega zborovanja ne spravijo iz ospredja domačih važnih vprašanj, ki so važna, nujna in mnogoštevilna.

Zanimive izjave Ljube Jovanoviča. Predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović, ki se mudi v Splitu, je dal uredniku tamošnje »Nove Dobe« naslednjo izjavo: »Kot predsednik Narodne skupščine moram stati izven boja strank, ter je radi tega razvidno, da se ogibljem dajati javne izjave, ker se zlasti rado človeku potem ono pripisuje, kar ni nameraval povdariti. Lahko pa rečem, da je sedanja politična situacija rezultat odnosa v Narodni skupščini in ker je naša država parlamentarna monarhija, v kateri ima vlada večino, je moralo priti do te situacije. Nadejam se, da ne bo neugodnih posledic, pa ako bi bile, odgovarjala bo zanje vlada in stranke, koje ji pomagajo. Vsak politik je v gotovem oziru odgovoren, največjo odgovornost pa ima oni, ki je na vladi. — Moram posebno povdariti, da se država ne nahaja v razsulu. Če bi država propadala, ne bi na primer Split, ki se vedno bolj razvija, še nadalje napredoval, ampak nazadovol. Slični primer se opaža v vseh naših mestih in ta opažanja nam vlivajo nade na boljše bodočnost. Hrvatsko vprašanje je že star problem, katerega bo mogoče rešiti samo počasi in z največjo obzirnostjo. Kar se tiče dela v parlamentu, je Jovanović dejal, da se morajo najprej pripraviti zakonski predlogi, katere morajo prerezati odbori, predno pridejo pred parlament. Tak je običaj v vseh parlamentarnih državah. —

»Pravdino« poročilo iz Ženeve. Dopisnik beograjske »Pravde« brzojavljiva iz Ženeve, da je dospela tja albanska delegacija pod vodstvom samega predsednika nove vlade Fan Noli. Predsednik prejšnje albanske vlade Ahmedbeg vraga protest ter ne prizna Fan Noli-jevega albanskega zastopništva, češ, da je ta vlada z nasiljem prišla na površje in da je večina parlamenta še vedno na strani prejšnje vlade. V Ženevi pričakujejo,

da pride tudi Ahmedbeg s svojo delegacijo. Naša delegacija misli Ahmedbega podpirati. Nadalje se javlja dopisnik »Pravde«, da naš zunanji minister dr. Marinković na vrnitvi iz Ženeve ne misli v Pariz, ampak da se bo sestal s Mussolinijem.

Prepovedani shodi orjune in HRSS. V nedeljo, dne 31. avgusta se bi moralo vršiti v Makarski v Dalmaciji veliko zborovanje HRSS. V istem času je hotela prirediti v Makarski svoj shod orjuna. Da ne bi prišlo do nemirov in krvoprelitja, je notranji minister obe zborovanji prepovedal. Predstavnik orjune v Beogradu je pri notranjem ministru osebno interveniral, toda minister je vstrajal pri svojem odloku ter izjavil, da je zborovanji prepovedal vsled nasveta srezkega poglavarstva in velikega župana. — V nedeljo so nameravali v Beogradu zborovati Srnaoci. Notranji minister je tudi to zborovanje prepovedal in shod se radi tega ni vršil. — Glavni odbor Srnao je na svoji seji izključil enega svojih najhujših kričavev — Svetolika Saviča, glavnega urednika »Balkana«. Saviču očitajo, da je kot blagajnik srbskih fašistov poneveril večjo svoto denarja.

Po svetu.

Zasedanje Društva narodov. V ponedeljek je začelo 5. zasedanje Društva narodov. Na dnevnem redu je: vprašanje vojaške kontrole za Avstrijo, Ogrsko, Bolgarijo in Nemčijo. Zmanjšanje oborožitve, finančna sanacija Avstrije in Ogrske, angleški predlog o mosulskem vprašanju, razmejitve med Jugoslavijo in Albanijo itd. Macdonald ima pripravljen tudi predlog prisilnih ukrepov proti onim državam, ki bi rušile mir. Po tem predlogu naj bi se osnovalo posebno mirovno-obrambno sodišče. — Proti garancijskemu paktu sta nastopili Švedska in Italija. Švedska smatra za glavno nalogo Društva narodov splošno razorožitev, predloženi garancijski pakti bi pa nanesel državam več škode kot pa koristi ter ni verjeti, da bi ga vse države sprejele. Po švedskem mnenju se problem razorožitve ne more vezati s tem paktom. Italija zavrača posamezne točke pakta ter pri tem posebej opozarja, da je razsodišču pri Društvu narodov nemogoče pri sporih v štirih dneh ugotoviti, kdo je napadalec in kdo je žrtev. Sploh pa bi imel pakt le tedaj pomen, če bi ga vse države sprejele.

Po sprejetju londonskega pakta v nemškem državnem zboru. Nemški nacionalisti niso brez cene sprejeli in pustili sprejeti Dawesov načrt. Nemška vlada bo takoj po sprejetju iz londonskega dogovora izvirajočih zakonov pričela nova pogajanja ter bo pospešila evakuacijo Poruhra pred določenim rokom. Dokler ta cilj ni dosežen, ni pričakovati nikakih trgovsko-političnih pogajanj. Vlada potem takem upa, da ji bo uspelo uveljaviti temeljno misel nemškonalacionalnih predlogov v neki drugi obliki. Cena, za katero so pristali nemški nacionalci na Dawesove zakonske predloge, je precej visoka. V berlinskih političnih krogih se govori, da bodo zahtevali nič manj nego štiri ministrske portfelje, obenem pa bi dobili mesto državnega kanclerja, ker namerava dr. Marx podati dne 30. septembra svojo demisijo. Z vladne strani se je nemškim nacionalcem tudi obljubilo, da se bo razbila takozvana »velika koalicijska« na Pruskem. Če bodo enkrat nacionalisti v vladi, bodo pa socialisti v ostri opoziciji in Reichstag ne bo imel obstanka.

Beg voditelja ogrskih republikancev. Na Dunaj je pribežal ogrski republikanski vodja Emerih Weer, ki je bil, kakor znano, od sedanjega ogrskega režima toliko mučen po zaporih, da je čisto obotel ter napol oslepel. Na razne intervencije in proteste iz inozemstva je ogrska vlada pred tedni dovolila, da se Weer zdravi v nekem sanatoriju. Pariška liga za človeške pravice je izdala tudi protestno spomenico v slučaju tega ogrskega opozicijskega člana, pa ko je pri vseh protestih in intervencijah izgledalo, da misli režim še hujše z njim postopati, so njegovi prijatelji omogočili beg iz sanatorija na Dunaj.

Kolektivna nota velesil kitajski vladi. Francoski, angleški, japonski in ameriški poslaniki v Pekingu so predali kitajskemu zunanjemu ministru kolektivno noto radi dogodkov v Sanghaju. Kitajska vlada se poziva k intervenciji za mirno rešitev sporov ter se opozarja, da je odgovorna za škodo, ki bi ob bojih med razcepljeno kitajsko vojsko nastala za evropske koloniste v Sanghaju.

Iz Slovenije.

Sklepne birme v lavantiški škofiji za leto so: Pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu je bilo pretečeno nedeljo birmanih 162. Dne 7. t. m. bo še birma v Mežici na Koroškem, 8. na Polzeli, 9. pri Sv. Petru v Sav. dolini, 10. v Žalcu, 11. v Grižah, 13. v Galiciji, 14. na Teharjih, 16. pri Sv. Martinu pri Vurbergu, 17. v Kamnici pri Mariboru, 18. pri Sv. Barbari pri Vurbergu, 20. pri Sv. Križu pri Mariboru, 21. pri Sv. Petru blizu Maribora, 28.

pri Sv. Marjeti ob Pesnici, 29. v Selnici ob Dravi in 30. pri Gornji sv. Kungoti.

Obmejno župnijo Sv. Duh na Ostrem vrhu je ob priliki zadnje birme, o kateri poročamo na drugem mestu, prvič obiskal jugoslovanski vladika — lavantinski škof dr. Andrej Karlin.

Duhovniške novice. Gospod Franc Hrastelj je predstavljen iz Dobrne kot II. korni vikar v Maribor, na Dobro pa je prišel kot kaplan g. Alojzij Vrhnjak iz Braslovč. — Na župnijo Buče v kozjanski dekaniji je bil zadnjo nedeljo instaliran tamošnji gospod provizor Miloš Turk. — Jesenskim župnijskim izpitom se je prijavilo 8 kandidatov.

Pomenljiv jubilej. Gospod mariborski profesor in monsignor dr. Medved je na Janezovo, dne 29. t. m. obhajal pri Sv. Anehu petindvajsetletnico, odkar prihaja vsako leto ravno na ta praznik maševat v cerkev sv. Aneha.

V Rušah po volitvah. Potihnil je vihar, ki je završal iz vseh skritih kotov združenih prijateljev centralistične vladavine. Škode pa ta vihar ni napravil nobene, razven da je podrl trdnjavo »mali Beograd.« Ruše so bile napredne, so napredne in bodo ostale močna trdnjava tudi v bodočnosti, tako so klicali svoje dni, a kolo volitev jo je podrlo. Že so se veselili, da bodo s silno agitacijo spleli vrvi, da zadrgejo za vselej vrat vzdigajočih se nazadnjakov. Toda klerikalni zmaj se je potajil kot mrtev, da ob uri odločitve sikne s svojimi zobovi po nič hudega slutečih demokratih. Ko so demokrati med tem snovali načrt, kako obdržati vladno naprednjaško-zagrizenega županskega stolčka, so pozabili, da račun brez krčmarja ne velja. Izmuznil se jim je bil; klicali so ga, pa jim je povedal, da je račun že brez njih narejen; čudili so se in sirmeli ob tej neverjetni novici. Kar je počilo na vasi več možnarjev: presenečeni so si orjanski naprednjaki šli gasit svojo jezo in žejo, ker padla je njihova trdnjava. Njih nadebudna, nestrpna mladina pa je klicala sramota na »mali Beograd.« Nezaslišano: V Rušah: črni župan, rdeči pa svetovalci! Sila kola lomi. Z nestrpnostjo, podkupovanjem, terorjem in z orjuno se ne gradi vladavina. To je treba pomeniti. Odbija se tudi z izzivanjem in sramotjenjem. Zares, sramota, da napredni »mali Beograd« nima smisla za oliko, ker iz sokolskih vrst izhaja kravje blato na plakatih Mladinskih dnevov. Sramota, da dotični g. demokrat še ni šel iz Ruš, ki je to storiti obljubil, če bo postal župan eden od »črnih.« Če ste se preobdelali »črne« kruha, pazite, da ne bo počilo; smrad ne stori dobro. Ponižnost in mirna kri vse preneseta in dobro storita. Trgovci pa naj povprašajo v Trbovljah svoje tovariše, kaj se zgodi, če se silijo v ospredje proti črno-rdečim.

Toča je popolnoma zabila v ponedeljek popoldne dele št. Ilija v Slov. goricah. Župan Svaty se je glede točine škode že osebno obrnil na velikega župana mariborske oblasti in na poslanca Zebota, ki je glede poškodovanj po toči že odpotoval v Beograd.

Pri ponedeljkovem neurju in nalivu je obiskala gosta toča Svečino, njeno okolico in sploh obmejne kraje.

Toča in neurje v občini Pohorje — župnija Hoče. Pri ponedeljkovi popoldanski nevihti je nevihta s točo obiskala občino Pohorje. Toče je padlo tako na gosto, da je bila cela občina v terek predpoldne pobeljena od ledu kakor po zimi od snega. Silni nalivi so se usuli po hudournikih s hribov in odnesli vse brvi v občini Zg. Hoče.

Mežiška dolina. V Dravogradu, Prevalju itd. imamo državne nameščenice, ki so zrela za kraje ob albanski meji ali za Črno goru, v Sloveniji jih ni mogoče rabiti radi njih surovosti in nezakonitega postopanja v službi. Glavni krivec je obmejni komisar v Dravogradu, proti kateremu so morali naši poslanci vložiti pritožbo pri samem ministru notranjih zadev. Mož je zaupnik Pribečevića in spada vse prej drugam, kakor na slovensko-nemško mejo. Med žandarji se nahaja neki Simčič v Prevaljah, ki je strasten orjunc, ki je odobral trboveljske dogodke in izjavil, da bi dal, ako bi imel, deset milijonov za »prepotrebno« orjuno. Korajžen orjunc žandar naj gre v svojo domovino, pri nas mora orožnik skrbeti za red in mir, a ne oboževati nasilnih organizacij, ki delujejo proti obstoječim zakonom. Jako srboriti so nekateri finančni stražniki v Prevaljah, ki se kot »veliki narodnjaki« poslužujejo skoraj vedno italijanskega jezika in srujejo duhovnike zelo olikano »črni hudiči.« Gg. Simčič in financarjem, ki tako skrbijo za ugled države ob meji, nujno svetujemo, da sami prosijo za premestitev drugam, sicer bomo primorani prcsiti gg. narodne poslance, da jim preskrbe mesta v Macedoniji ali Črnigori!

Težko se je ponesrečil. V soboto zvečer se je vračal na vozu iz Brezna ob Dravi proti Lehnju posestnik in novi župan g. Volmajer. V lehnjskem grabnu je v temi stopil iz voza in pri tem je padel v 7 metrov globok jarek. Pri padcu si je tako poškodoval hrbtenico, da mu je spodnji del telesa popolnoma ohromel in je malo upanja, da bi se kedaj pozdravil in okreval.

Cigansko taborišče — vzrok nesreče. Iz Ptujске gore poročajo: Zadnjo soboto zvečer se je vračal ptujskogorski g. župnik Franc Zagoršak na vozu iz Pragerskega na Ptujsko goro. Med potom je naletel na veliko cigansko taborišče, kjer je gorelo vse polno ognjev na prostem. Konji so se ustrašili ognja, zdvijali, voz se je prevrnil, g. župnik je padel tako nesrečno z voza, da si je zlomil desno roko dvakrat, levo pa enkrat v rami. Drugi dan je peljal mimo tega ciganskega taborišča iz Majšperga na težkem vozu zaboje z jajci hlapec majšperskega trgovca. Pri ciganskem taborišču so konji zdvijali s težkim vozom, ki se je preukucnil in žrtev ciganskega taborišča je postalo na tisoče jajc.

Sestanek bivših vojakov na Brezjah na Gorenjskem. Za nedeljo, dne 31. avgusta, je bil sklican na Brezje sestanek bivših vojakov, ki so se udeležili svetovne vojne. Na

par pozivov v našem časopisju se je po štetju »Naroda« zbralo 10.000 ljudi, po »Jutru« pa 10—12.000. Že na predvečer sestanka se je zbralo na priljubljenih Brezjah vse polno mož in mladeničev iz cele Slovenije. Število teh že na predvečer zbranih se je v nedeljo znatno povečalo in nepristranski poročevalci so našli samo mož in fantov nad 5000. Svečanost udeležencev svetovne vojne je otvoril bivši vojni kurat Bonač z govorom, v katerem se je v ganljivih besedah spominjal žrtev svetovne vojne. Po nagovoru je bila sv. maša na prostem in cerkvenim slovesnostim je sledilo skupno zborovanje, katerega je vodil bivši kurat Jernej Hafner. Pozdravnemu govoru g. Hafnerja so sledili še drugi govorniki, ki so se udeležili svetovne vojne. Po končanih navdušenih govorih so bili na od vseh sprejeti predlog sprejeti ti-le za to slavnost pomembni sklepi: 1. V cerkvi na Brezjah se obesi slika z javno zahvalo za božjo pomoč v vojni. 2. Obvežejo se vsi zborovalci, vsak v svojem krogu delovati v korist tovarišem invalidom, slepcem, sirotam padlih tovarišev in gojiti bratsko vzajemnost med vojnimi tovariši. 3. Že letos naj se osnuje v vsaki župniji ali občini odbor, ki v teku enega leta postavi primeren spomenik ali ploščo z imeni padlih v vojski. 4. Da se za točneje obratovanje in hitro izpeljavo teh nalog izvoli poseben centralni odbor. 5. Še kedaj priti na tak sestanek, kdaj in kje. 6. V svrhu pospeševanja naštetih nalog se ustanovi na prihodnjem zborovanju zveza vojakov iz svetovne vojne. — Po sprejetih sklepih je bilo sklenjeno, da se bo čez eno leto vršil zopet enak sestanek na Brezjah. Kot predsednik odbora, ki bo vodil in nadzoroval zgoraj omenjene sklepe, je bil izvoljen major Martin Colarič. Zborovalci so nabrali pri tej priliki lepo svoto za slepe invalide in spominsko sliko. — Tako je poteklo v kratkih obrisih zborovanje udeležencev na božji poti, ki je Slovincem najbolj priljubljena na Brezjah. Veličastnosti in nepristranosti tega sestanka ni moglo utajiti »Jutro« in je tokrat prvič lepo in objektivno poročalo. Svojo zagrizeno liberalno klikarsko lajno pa je zavrtel ob tej priliki starina »Narod.« Tudi v to prireditev je zanesel »Narod« ogabne strankarske laži in jezo nad tem, ker sta ta sestanek sklicala dva duhovnika in ki je bil po pisavi »Naroda« demagogija. »Narod« seveda tudi ni pozabil pri tej priliki psokv na božjo pot na Brezjah in na pretakanje solz glede preteklosti. — »Jutro« in »Narod« sta oba glasili ljubljanske žerjavove klike. Odkar je prešel »Narod« v dr. Žerjavove roke, še ni nikdar tako »Jutru« nasprotno poročal kot ravno tokrat glede sestanka na Brezjah. Popolnoma si nasprotujoča poročila lahko prinašajo samo listi, katere vodi in jim daje smernice Agromerkur dr. Žerjav. Značajnost in doslednost mladinov dr. Žerjavove klike se najlepše zrcali po naprednih glasilih, med katere spadata v prvi vrsti »Jutro« in »Narod.«

Prošnja za podporo. Jugoslovanska provinca usmiljenih bratov se pripravlja za gradbo nove bolnice v Ljutomeru; bolnico namerava zidati v večjem slogu, da bo služila vsem potrebam trpečega ljudstva. Za dovršitev tega človekoljubnega načrta pa je potrebno mnogo denarja, katerega usmiljeni bratje nimajo, ter so radi tega navezani na darove usmiljenih ljudi. Te dni bo usmiljeni brat Placidius Kavčič iz Ljutomera nabiral milodare po Mariboru in okolici. Obračamo se na usmiljena srca brez razlike strank, da nam blagovolijo pomagati po svojih močeh.

Iz Konjic. Pri volitvi župana in občinskih svetovalcev so si osvojili konjiški demokratje Pašič—Pribečevićeva kova občinsko upravo čisto v svoje roke. Z jednim glasom večine so pobasali vse, kar se je dalo in kar so sploh imeli kam vtakniti. Ako bi bilo še jedno jabolko na mizi na razpolago, ne bi meli več žepa za njo; to se pravi, ako bi bil še eden občinski svetovalec za voliti, bi ga ne imeli več komu dati, kajti vsem ostalim gospodom zakon prepoveduje zavzemanje takih mest. Čeravno so se nekateri v njih vrstah zgrazali nad tako požrešnostjo in častihleptjem vendar so bili vsi tako strogo disciplinirani, da je vsak tudi sam sebe volil. Zanimivo je bilo poslušati, kako so možato in junaško, na čelu jim dr. Prus odgovarjali »sprejemem«, pozabljali so pa pri tem, da brez pazljivega in poštenega delovanja Slovenske ljudske stranke in brez pomoči naprošenih nemčurskih, razoroženih uskokov, o njih v občinski dvorani sploh govora ne bi bilo. Gospodje, s tem ste zarezali zopet novo razpoko, to smrdi po nasilju in korupciji. In ker je SLS gojila in goji vsikdar pravičen in bratski sporazum, pere in pobija pa povsod nasilje in korupcijo, tako tudi te občinske uprave ne more in ne bo podpirala, dokler ne zmaga poštenje. S korupcijo dol! Ob priložnosti kaj podrobnejšega o izvoljenih.

Delavsko zborovanje se vrši v Celju v nedeljo, dne 7. t. m. ob 9. uri dopoldne pri Belem volu v dvorani. Na zborovanju bo govoril poleg drugih tudi načelnik Delavske zveze za Slovenijo, tovariš dr. Andrej Gosar iz Ljubljane. Ob 11. uri dopoldne se pa vrši pri Belem volu v tajništvu seja delavskih zaupnikov in voditeljev skupin in krajevnih organizacij v celjskem okrožju. Delavci, zaupniki in somišljeniki, udeležite se tega važnega zborovanja v Celju polnoštevilno.

Novice iz Šmartna ob Paki. Petričev očka, ali kakor se sami prav radi imenujejo, veliki župan Petrič, si svojih živcev še niso pomirili. V tej hudi živčni bolezni so skovali za »Jutro« dopis, kateri dokazuje, da v njihovih možganih vsled te bolezni ne more biti več vse v redu. Pišejo o nekih zamorcih, klobas tudi ne morejo pozabiti in od polomije venomer nekaj fantazirajo. Očividno so ga že večkrat korenito polomili. Vsled svojih bolanih živcev vidijo zamorce »brcati, vikati in pikati«, sami pa slišijo travo rasti! Radi pa čitaajo Petričev očka novice iz Šmartna ob Paki, katere prinašata »Straža« in »Slov.« Gospodar. Točno čakajo vsak dan sami ali pa eden izmed sinčkov na vlatk, da čimprej zvedo za novice. Ker jim te novice gotovo zelo ugajajo, zato jim ustrezemo in tudi obljubljam, da bomo o najnovejših redno poročali. Nekatere pričbujejo že danes. Evo jih! — Elektrarna v Hudem potoku, vevlačna naprava in last Petričevega očka, prične v kratkem s polnim obratom. Luč od tega podjetja bo razsvetljevala hiše vsem pristašem Petričeve stranke. — Elektrarna bo oddajala tok tudi velikemu lesnemu industrijskemu podjetju Gallin & Petrič. Podjetje je že ustanovljeno in začne v kratkem razpošiljati svoje izdelke, izdelane pod strokovnim vodstvom glavnega ravnatelja podjetja g. Petriča. — Luč iz navedene elektrarne bo nadalje dobivala tvrdka »Oljka«, tovarna kemičnih izdelkov, svinčnikov, gumij, plavila, barv, flajštrčkov in kapljic. Lastnih tvrdke, g. Petrič, bo, kakor nas je zagotovil, oddajal svoje izdelke iz te tovarne le gotovim osebam, z gumijem in barvami mazal in barval, s flajštrčki in kapljicami zdravil in krepil le pristaše svoje, to je Petričeve stranke!

Konjerejsko društvo za mariborsko oblast. Konjerejski odsek II Kmetijske družbe za Slovenijo, kateri se je ustanovil takoj po preobratu, se je spremenil s 1. t. m. na podlagi sklepa občnega zbora odseka z dne 27. 3. t. l. v Konjerejsko društvo za mariborsko oblast. Tozadevna pravila so potrjena ter vodi posle društva do prvega rednega občnega zbora dosedanjí odbor. Delokrog društva obsega ozemlje mariborske oblasti. Sedež društva je začasno Ivanjkovci.

Rezultati v avtomobilski gorski dirki na Vrhniki pri Ljubljani. Pri izvanredno težavni gorski dirki, na cesti, polni ostrih vijug, katero je priredil dne 24. avgusta t. l. SHS avtomobilni klub na Vrhniki pri Ljubljani in ki se je vršila ob veliki udeležbi tu in inozemskih gledalcev, vzbujala sta oba v serijah izvršena Fiat-voza »501 Sport« gg. Herbersteina in Ghyzija posebno pozornost. Dasi je voz g. Herbersteina, kakor smo naknadno doznali, kot voz za splošno uporabo napravil pred dirko že več kot 18.000 km, voz g. Ghyzija pa le 3000 km, sta vendar oba voza z razliko 1 in ena petina sekunde dosegla cilj kot prvi in drugi svojega razreda. Ta uspeh jasno izpričuje odlično kakovost turinskih Fiat izdelkov.

Dnevne novice.

Konferenca katoliškega episkopata. V Djakovem so imeli jugoslovanski škofje neposredno po evharističnem kongresu osiješkem večdnevno posvetovanje. Navzoči so bili vsi nadškofje, škofje, škofijski upravitelji in delegati, med njimi škofje dr. A. B. Jeglič, dr. A. Karlin in dr. Srebrnič. Dne 19. avgusta se je episkopat udeležil črne sv. maše, ki jo je opravil nadškof in predsednik konference dr. A. Bauer za pokojnega škofa Strossmayerja. Prvi seji je prisostvoval tudi apostolski nuncij Msgr. Pellegrinetti. — Episkopat je v posebni spomenici, poslani ministrstvu verstev, označil svoje stališče napram načrtu šolskega zakona za osnovne šole, ter zahteval, da se vpoštevalo pravice Cerkve in svoboda verskega poučevanja. Ministrstvu za notranje zadeve so škofje ponovno poslali v odobrenje pravila društva »Krščanska šola«. Sklenili so, da se takoj prične organizacija katoličanov, ki naj se odločno postavijo v bran zoper brezversko šolo. Dalje se je poslala ministrstvu prosvete spomenica, ki v nji episkopat zahteva, da se redukcija katehetov ne sme izvršiti brez poprejšnjega privoljenja in sporazumljenja s pristojnim škofijskim ordinariatom. Hrvatski škofje so sklenili, da bodo razposlali o priliki 1000 letnice hrv. kraljevine skupno pastirsko pismo hrvatskemu ljudstvu. Posebno pozornost je posvetil jugoslovanski episkopat tudi vitalnemu vprašanju, kako naj bi se uredili prejemki duhovščine v dušnem pastirstvu in v pokolu. Ministrstvu se je svetovalo, naj se takoj odpomore zlasti siromašnemu svečeništvu. Končno so se reševala še razna druga vprašanja glede misijonstva, cerkvene discipline itd.

Pomoč Slovincem na Vestfalskem. Minister za socialno politiko je odobril kredit 200.000 dinarjev za podporo onim Slovincem, ki bi se iz Nemčije radi vrnili v domovino. Naš konzul v Düsseldorfu bo dobil za odpravo naših rojakov v domovino denarna sredstva na razpolago.

Za upokoence in izplačevanje zaostalih razlik. — Dne 30. avgusta je finančni minister dr. Spaho

Pravo

Schicht-ovo milo z znamko „Jelen“

je nepresežno v pralnem uspehu in izdatnosti. Pranje s Schicht-ovim milom je zabava!

sprejel predsednika Urađniške zveze, profesorja Andoroviča, ki se je z njim razgovarjal o vprašanju draginjskih doklad penzioniranih in o izplačilu razlik po novih plačah od oktobra 1923 do maja 1924. Minister dr. Spaho je izjavil, da se dela na uredbi o dokladah vpokojencem, ki pride pred finančni odbor in narodno skupščino in da namerava to vprašanje tako urediti, da upokojenci, ki so po raznih zakonih upokojeni, in tem zakonom odgovarjajoče prejemajo pokojnine v različnih izmerah, dobe izenačeno skupno mesečno pokojnino. To je posebno važno za upokojence, katerih pokojnina je odmerjena v kronah, kakor tudi za one, ki so upokojeni po starem zakonu. Dr. M. Spaho je izjavil, da se bo resno brigal, da se zaostale razlike izplačajo, najprej najnižjim uslužbencem in uradnikom.

Korupcija v prometnem ministru. Zemljoradniške »Novosti« se zadnji čas, osobito bavijo z odkrivanjem korupcije in afer bivše vlade. V vsaki številki objavijo par umazanih afer, od katerih so nekatere silno zanimive, ker se vidi iz njih, od kakih ljudi je pustila bivša vlada izrabljati državo. Korupcija v železniškem ministru se je bila posebno razpasla. To ministru je imelo poseben fond za socialno-humanitarne namene, uporabljal se je pa samo za privatne svrhe upravnikov. Na čelu uprave tega fonda je bil uradnik, katerega je svojčas železniška direkcija v Sarajevu odpustila radi raznih umazanosti, ter se je nahajal v disciplinarni preiskavi. V Sarajevu ne bi smel ostati, ker bi bil zaprt, zato je pobegnil v Beograd, kjer se mu je s strankarsko priljubljenostjo posrečilo doseči nad vse ugodno mesto šefa uprave fondov v prometnem ministru. Za to službo nikakor ni bil sposoben, pa ni tudi nič delal. Njegovo delo je bilo v tem, da je na račun fonda po raznih kopališčih »šacal« razna poslopja in zdravilišča, koja bi merala po njegovem mnenju železniško ministru kupiti. Seveda so bila ta »šacanja« tako urejena, da je vedno odpadel lep del na njegov žep. V kratkem času si je ta uradnik napravil lepe denarce. — »Novosti« obljubljajo, da bodo v eni prihodnjih številki donesle še nove zanimivosti iz uradovanja tega gospoda. — Sigurno je, da ni samo šef izrabljajal fond, ki je življenjskega pomena za preskrbo onemoglih in obolelih žel. uslužbencev, za sebe, ampak da so živeli na ta račun vsi podrejeni uradniki.

Kako se je gospodarilo v poštni upravi pod bivšim režimom. Leta 1921 je v Sarajevu vzbudila splošno pozornost preiskava, katero je vodil inšpektor poštne ministru Krsta Popović proti ravnatelju Dekaniću. Očitno so mu, da je oškodoval državo za milijonske svote, ker je izdal v promet zalogo starih znamk, katere bi bila lahko država mnogo dražje prodala filatelistom. Končno je inšpektor odredil, da se cela zaloga znamk pošlje v Beograd, kjer jih bo ministru prodalo na dražbi. In res je prišlo iz Bosne v Beograd več zabojev takih znamk, kojih nominalna vrednost je znašala 13 milijonov. Kmalu na to se je pa vršila v ministru pošte dražba in omenjene znamke iz Bosne so bile prodane za — 10 milijonov kron. Pokupili so jih trgovci z znamkami iz Beograda in Novega Sada. Država je pri tej prodaji izgubila 3 milijone kron, kar bi si bila prihranila, ako bi bile znamke prišle v promet; ker je hotel ravnatelj Dekanić državo obvarovati izgube, je prišel v disciplinarno preiskavo. Jasno je, da so bile znamke, ki pomenijo za filateliste visoko vrednost, dražje prodane, kot za 10 milijonov. Prebitek so enostavno gospodje, ki so s prodajo manipulirali, vtaknili v žep. In ker niso prodali samo starih znamk iz Bosne, ampak so jih pošiljali v Beograd vse direkcije, so na ta način pri prodaji znamk zaslužili ogromne svote in s tem državo oškodovali.

Vihar v Vojvodini. V severni Bački in Banatu je minulo soboto razsajal strahovit orkan, ki je trajal samo eno uro, pa je v tem kratkem času napravil več milijonsko škodo. Celi kompleksi vinogradov so uničeni, sadno drevje je v več okrajih do malega vse izruvano in polomljeno, podrtih je mnogo poslopij in stanovanjskih hiš.

Pogosti potresi v Novem Sadu. Pretekli teden je iznenadil prebivalce Novega Sada hud potresni sunek; v kratkem razdobju so se nato vrstili skoro celi teden lahki potresi, ki so prebivalstvo silno zbegali. Proti koncu tedna so sunki prenehali, minuli ponedeljek pa so se zopet pojavili. Škode ti potresi niso napravili do sedaj še nobene, vendar se je za prihodnje bati, če bodo močni sunki še nadalje mesto tresli.

Pravna fakulteta v Sarajevu. Pravosodni minister dr. Hrasnica je izdal naredbo, da se vrhovno sodišče v Sarajevu preseli iz starega poslopja v novo sodno palačo. Stara palača bo renovirana in v njej bo nameščena nova pravna fakulteta, s katero bo spojena visoka šerijatska šola (šerijat je muslimanski sodnik) in kasneje še mogoče višja gozdarska in rudarska šola.

Nove akcije komitov. Na bolgarski meji je opaziti živahno gibanje komitov, ki se na več mestih pripravljajo na vpad na naše ozemlje. Glavni stan komitov se nahaja v Čustendilu, odkoder sta odposlani dve močni četi v smeri proti Bošilgradu. Okrog planine Belasice se grupira več komitskih čet, v selu Ključu pa se nahaja vojvoda Pantev s številnimi komiti. — Na našega vojvodo Paloša, kojemu se je zadnji čas posrečilo uničiti več bolgarskih komitskih čet, je bil v Gjevgeliji te dni izvršen atentat. Atentator je streljal na vojvodo, ko je ta šel po ulici v sredini mesta ter ga je ranil na vratu. Ostali strelji so zadeli spremljevalce, ter nekatere težko ranili. Atentatorju se je posrečilo vsled panike, ki se je polastila ljudi, zbežati. Nekega finančnega stražnika, ki je skušal begunce zadržati, je ubil s strelom iz samokresa, nato pa izginil in vse iskanje za njim je bilo zaman. Atentator je najbrž eden bivših Paloševih častnikov, ki je pobegnil k Todoru

Aleksandrovu. Aleksandrov je atentat na Paloša določil, da se mu osveti za uničene komitske čete. — Pred par dnevi je iz Albanije udarila na naše ozemlje večja grupa kačakov, katerim se je posrečilo onemati eno vas ter odvesti v Albanijo 300 ovac. Albanske oblasti pa so roparjem plen odvzele ter ga vrnilo v celoti našim obmejnim stražam. Ta akt albanske vlade se živahno komentira, ker je to prvič, da je nastopila proti čez mejo prebeglim roparjem ter vrnila plen.

Tragična smrt brata in sestre. Pred par dnevi se je dogodila v Badorovem kraj Bitolja velika nesreča. — Dvajsetletni kmetski fant Peter Mirković je hotel očistiti svoj samokres, pa ni pogledal, če ni nabit. Med snajzenjem se je pa orožje nenaadoma izprožilo in krogla je ubila poleg stoječo Mirkovićevo sestro, 16 letno Marico. Ubogega brata je tragična smrt sestre, katero je kolikor-toliko sam vsled nepazljivosti zakrivil, tako potrla, da se je sam usmrtil z dvema streloma v trebuh.

Osnovni pojmi modernega bančništva in borzništva. Izšla je knjižica s tem naslovom, ki jo je po prof. visoke šole za svetovno trgovino dr. iur. in dr. phil. in dr. rerum politic. Granichstaeden-Czervi za naše razmere priredil in z ozirom na ravnokar ustanovljeno ljubljansko borzo dopolnil dipl. agr. A. Jamnik. V lahki, poljudni obliki in z mnogimi praktičnimi primeri podaja knjižica mnogo, vsakemu trgovcu, obrtniku, kmetovalcu, sploh vsakemu podjetniku, dijaku trgovskih učnih zavodov in vsakemu manjšemu kapitalistu prepotrebni naukov. Knjižica obsega 192 strani; njena vsebina je: uvod, glavni dobitki, umetnost naložbe kapitala, temeljni pojmi za razumevanje borzništva, obisk na borzi, tajnost bogastva, menica, ček, od česa živijo banke, (depozitni, kontokorentni, akceptnokorentni, diskontni in eskomptni, lombardni, ustanavljalni in emisijski, komisijski, menjalniški, devizni, hipotečni in razni drugi posli), za kulisami bančništva, razne zanimivosti iz denarnega prometa, bankovci, banka in borza, borza in država, banka in narodno gospodarstvo, banka in hranilnica, banka in industrija, banka in država, praktični nasveti za naložbo kapitala in za spekulacije, zagonetka premijskih poslov, prolongacijski posli, kontremine, blagovna ali produktivna borza, tolmač tehničnih izrazov. Je to edino in prvo delo svoje vrste med Slovenci. Knjižica je zelo praktična in poceni ter jo vsakomur najtopleje priporočamo. Stane 20 D. s poštino vred. Naročila in denar je vpošiljati na g. dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana, Knafljeva ulica 15, I. nadstropje.

Pojasnila in legitimacije za Velesej v Pragi dobite na čehoslovaškem konzulatu, Breg in pri Aloma Company, Kongresni trg 3, Ljubljana. Dne 19. septembra skupen izlet jugoslovenskih trgovcev. 531 3—1

Novi tečaji za strojepisje, stenografijo in knjigovodstvo (posamezni pouk) začnejo na Ant. Rud. Legatovi šoli v Mariboru dne 1. oktobra in trajajo štiri mesece. Pojasnila in vpisovanja v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

Iz Maribora.

KAKO SO POD AVSTRIJO NEMCI IN NEMŠKUTARJI GOSPODARILI V MARIBORU.

V zadnji številki »Cillier Zeitung« piše neki mariborski Nemec ali nemškutar o dosedanjem gospodarjenju na mariborskem magistratu. Ker resnice ne pozna, ali pa je noče poznati, zato seveda tudi laže, da je kaj. Prav nič mu ni prav, kar se je zadnja tri leta zgodilo na našem magistratu. Ne bomo odgovarjali na vse neumnosti, ki so v omenjenem listu napisane, marveč hočemo v kratkem pojasniti le naše občinske dolgeve. Mi se z občinskim gospodarstvom v zadnjih treh letih sicer ne strinjamo, a vključ temu moramo braniti resnico in pobijati laž.

Nemškutar piše v »Cillier Zeitung«, da so se občinski dolgov od prevrata sem silno pomnožili. To je navadna laž. Pred prevratom so gospodarili na našem magistratu sami Nemci in nemškutarji, kakor jih zdaj obsega nemška kandidatna lista. In ti Nemci so takrat tako dobro gospodarili, da so do konca leta 1918 naložili občini dolgov za celih 16 milijonov zlatih kron, kar pomeni v današnjem denarju 1050 milijonov, reci in beri: entisoč in petdeset milijonov kron, to je nad eno milijardo kron. Poleg tega dolga so zapustili vsa podjetja v najslabšem stanju. Poslopja so razpadala, ker jih nikdo ni popravljaj, plinarna je bila za nič, ker so bili vsi stroji slabi in cevi od rje izjedene, tako, da je ena tretjina plina šla v zgubo. Od električnega podjetja pa takrat sploh ni bilo še ničesar. Stari nemški mestni očetje so položili električni kabel od falskega elektrovida pa do glavnega kolodvora. To je bilo vse. In še ta kabel ni nič vreden, ker ni bakren, ampak iz aluminija in se bo moral v najkrajšem času zamenjati z novim. To je bilo torej staro nemško in nemškutarsko gospodarstvo na mariborskem rotovžu. **Kratko lahko rečemo: Podjetja vsa zapuščena in razdrapana, občinske naprave pod ničlo in poleg tega entisoč petdeset milijonov današnjih kron dolga!**

Koliko dolgov ima mariborska občina danes? Koliko dolgov se je napravilo od prevrata sem? Od prevrata pa do konca leta 1923 je mestna občina napravila dolgov za 15 milijonov današnjih kron, kar bi znašalo pred prevratom 235.000 zlatih kron, reci in beri s povdarkom: dvestopetindeset tisoč kron. Torej stari nemški občinski svet je zapustil dolga 16 milijonov zlatih kron; slovenski občinski zastop pa je napravil od prevrata sem samo za 235.000 zlatih kron novih dolgov! In to še

pravzaprav dolg ni! Kajti slovensko zastopstvo je za ta denar tudi res veliko ustvarilo. Po prevratu se je položil bakren (ne železen) kabel skoz celo Koroško predmestje, v Melje in v Lajtersberg do Dervušekove opekarnice. Napravilo se je celo nadzemeljsko električno omrežje, razsvetil se je že velik del mesta z električno lučjo, popravila in prenovila se je plinarna, elektrificirala so se po večini šolska in druga poslopja, popravili in asfaltirali so se trotoarji; ustvarilo se je celo električno podjetje z vsemi zalogami in napravami. In vključ vsemu temu delu je narasel dolg mestne občine le za 235.000 zlatih kron! Nemci in nemškutarji, ki so ob prevratu mestni občini zapustili nad eno celo milijardo današnjih kron dolga, pri tem pa še vse mestne naprave popolnoma zanemarili, se pač mariborskim volilcem nikakor ne morejo priporočiti kot dobri in vzorni gospodarji! Zato pa na dan volitve naj velja geslo: »Za Nemce in nemškutarje nobene kroglice!«

OBČINSKE VOLITVE V MARIBORU.

Za občinske volitve v Mariboru so vložile 4 stranke kandidatne liste, in sicer: **Narodni blok, socialdemokrati, domača gospodarska stranka** in pa vitez Zagorski. V Narodnem bloku so združene vse slovenske stranke, to so: Slovenska ljudska stranka, demokrati, narodni socialisti in radikali. Vse stranke Narodnega bloka so se zedinile na skupen občinski gospodarski program, ki ga bomo v prihodnji številki objavili ter natančno razložili. Volilci, ki so pristaši naše Slov. ljudske stranke, bodo iz tega spoznali, da program Narodnega bloka obsega samo take točke, katere lahko podpiše in zagovarja vsak pristaš Slovenske ljudske stranke, da jih celo mora zagovarjati, ako hoče res biti naš pristaš.

Nemci in nemškutarji

Za danes si moramo nekoliko ogledati tako imenovano »domačo gospodarsko stranko«. Pod imenom domače gospodarske stranke se skrivajo vsi mariborski

Nemci in nemškutarji

Naši Nemci in nemškutarji si ne upajo odkrito nastopiti pri volitvah, zato so se skrili pod ime »domača gospodarska stranka«, da bi s tem imenom preslepili slovenske volilce in si priglufali njihove glasove. Pa ne bo šlo. Slovenski volilci mariborske Nemce in nemškutarje predobro poznajo, zato jim ne bodo šli na limanice. Res, bedak bi bil vsak Slovenec, ki bi še danes, ko živimo v lastni jugoslovanski državi, volil Nemce in nemškutarje, ki so nas poprej pod Avstrijo zatirali, stiskali, preganjali, pretepali, nam pobijali šipe, ki so nas zasramovali in pljuvali na nas. Slovenci, le pomislite, kako so mariborski Nemci in nemškutarji v začetku vojske sikali na vas, kako so vas denuncirali, kako so vas zapirali in vlačili pred krive, krvoločne sodnike! In tem Nemcem in nemškutarjem, ki so nam Slovencev pod Avstrijo delali le krivico, bi naj vi Slovenci dali svoje glasove? Ne, in zopet ne! Mi sicer nikomur nečemo delati krivice in tudi Nemcem ne. Mi Nemcem privoščimo vse pravice, ki jim grede kot našim državljanom, a te pravice privoščimo le pristnim Nemcem, ki so kot taki rojeni. Nikakor pa ne priznamo tem Nemcem pravice, da bi nam oni še zdaj v naši narodni državi potujčevali in odtujevali naše ljudi, kakor so delali poprej pod Avstrijo. Nemškutarjev, ki niso pravi Nemci, temveč le potujčeni Slovenci, pa ne priznamo nikdar. Če pogledamo kandidatno listo »domače gospodarske stranke«, vidimo, da je na nji le malo pristnih nemških kandidatov, pač pa so velika večina sami nemškutarji, ki so bili rojeni kot Slovenci, a se danes štljuje k Nemcem. Take liste, ki obsega med kandidati povečini slovenske janičarje, ki so zalajili naš narod, noben Slovenec ne bo volil. Zato pa pozivamo vse svoje pristaše, da dne 21. septembra pri volitvi vržejo svojo kroglico v prvo škrinjico, v kateri se bodo zbirale kroglice vseh narodno čutečih Slovencev, ki so združeni v Narodnem bloku. Proč z nemškutarji! Maribor mora ohraniti slovensko lice!

Važen shod. Pozor! Jutri v četrtek, dne 4. septembra, ob pol 8. uri zvečer, se vrši važen sestanek zaradi mariborskih občinskih volitev v dvorani Zdravne gospodarske banke. Na sestanku so uljudno vabljeni vsi odborniki vseh pet krajevnih organizacij SLS in vsi zaupniki. Prosimo, da se vsi odborniki gotovo udeležijo!

Pozabljena stvar. Leta 1915 je bivši avstrijski vojni erar odzvel 18 posestnikom na Tezno pri Mariboru nad 25 ha lepe zemlje za premikalni kolodvor. Erar ni odvzel zemlje ne plačal, ne dal najemnine. Ubogi kočarji so še morali vsa leta plačevati visoke davke od zemlje, katero si je prilastil avstrijski erar. Vse pritožbe niso nič izdale. Prizadeti so se letošnjo spomlad obrnili na Jugoslovanski klub za pomoč. Poslanec Franjo Žebot je energično posredoval pri železniškem ministru in pri direkciji. Te dni je stvar dozrela in posestniki dobijo kmalu izplačano kupnino in zakupnino. Izplačilo je zavleklo še samo mestna občina Maribor, ker socialdemokratski župan in pa nemški vodja stavbenega urada niso imeli posebne skrbi za to zadevo. Omenimo, da je leta 1915 neki železničar z razlastitvijo prišel celo ob svojo hišo.

Zaključni dan Industrijsko-obrtne razstave v Mariboru. Ob priliki zaključitve Industrijsko-obrtne razstave napravi odbor, ki se je posebej v to svrhu ustanovil, velik zaključni dan in sicer v četrtek, dne 4. t. m., začetek ob 15. uri. Ta dan bodo na vrtu svirale štiri godbe, variete s posebnim programom (igrajo gg. Lubejeva, Rasberger, Rožanski in drugi). Sodeluje dvoje pevskih društev. Tekma lepotic, tekma v žaklju, kmetska ženitev, plesišče, strelišče, keg-ljišče. Ves razstavni prostor bo ta dan okrašen in na večer

bajno razsvetljen. Vstopnina 10 dinarjev, legitimacije neveljavne.

Slike od mladinskih dnevov. Marsikateri udeleženci, fantovskih ali dekleških dnevov bi rad imel kol spomin slike spreveda, zborovanj itd. Take slike se dobe pri Alojziju Lipovžu, Trg Svobode št. 3, Maribor. Po naročilu se razpošilja v vsaki množini interesentom.

Studenci pri Mariboru. Delavsko pevsko društvo »Enakost« si je postavilo krasen gledališki oder v dvorani gostilne Senica v Studencih na katerem bode imenovano društvo dne 8. septembra t. l. ob 8. uri zvečer prvič uprizorilo igri: Stritarjeva »Blaga duša«, dramatična slika in »Uskok« (poslovenil Davorin Bole.) — Nikdo naj ne zamudi si ogledati umetno slikanega zastora in odra sploh, kateri kaže umetnost gospoda Potočnika, ki je s svojim marljivim delom žrtvoval proste ure v prid društva.

Dušica

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy.
Prevedel Paulus.

44

Pa tudi njegovi znanci in prijatelji so bili iznenadeni. Prepričani so bili, da kje ribari na svojih posestvih v gorati Škotski, le malokdo je vedel, kod gospod Percy Blakeney pravzaprav hodi.

Percy sam se je menda zavedal, da ga nihče ni pričakoval na veselico. Plaho in kakor v zadregi se je smehljal in njegov dobrodušni obraz je prosil odpustitja, ko je stopil sprogi naproti ter se klanjal na desno in pozdravljaj na levo številne prijatelje in znance in sosedo.

Margareti je žarelo lico, pristrčen, srečen smehljal ji je zaigral krog drobnih ust, pohitela bi mu v naročje, pa premagla se je siloma.

»O, gospod Percy«, mu je vzkliknila naproti, »ali ste že videli šatore? Povem vam, takih lepih reči še v življenju nisem gledala! Moj najlepši dan bi bil danes, da — da ni tehle vzdihljajev in strahov moje uboge, ljube Juliette —!«

Nežno je potrepkala svojo spremljevalko po roki.

»Nikakor me ne osramotite pred gospodom Percyjem!« je šepnilo mlado dekle in boječe zrla na izbrano oblečenega, finega gospoda, ki se jima je bližal. Zaman je skušala, da bi spoznala v gizdavem, plahem, bebastem človeku orjaškega, umazanega premogarja Lenoirja, drznega junaka, ki je njo in njenega Pavla iztrgal iz rok revolucije v samem trenutku, ko so ju peljali v smrt.

»Vem da bi morala biti vesela«, je nadaljevala in se skušala nasmehitati, »vem da bi morala pozabiti na vse, razen na to, kar sem dolžna gospodu —.«

Percyjev bučni smeh je prekinil Juliettine besede.

»Ha ha ha! E-hm, — jaz pa ne vem, na kaj vse bi ne smel pozabiti. Tone tamle me že cele pol ure nadleguje in obljubiti sem mu moral, da mu najdem hladen prostorček in še hladnejšo pijačo. In v pol uri pride na veselico Njegovo kraljevsko Visočanstvo. — Povem vam, gospodična Julietta, prave peklenske muke me čakajo! Kajti Njegovo kraljevsko Visočanstvo je vsikdar žejno kadar sem jaz napit, in napito, kadar sem jaz žejen in se mi jezik prijema nebu. V vsakem slučaju sem vsega pomilovanja vreden!«

»V vsakem slučaju govorite velike neumnosti, gospod Percy!« se je šalila Margareta.

»Kaj druga pa naj človek počneja ob takem vročem, lenem popoldnevu, kakršen je danes?«

»Pojdite in poglejva si šatore! Kar umiram radovednosti, da bi videla ruskega velikana in smešne pritlikavce, učene psičke in plesoče medvede! — Čujte, gospod Déroutède«, se je obrnila k Francozu, ki je stal blizu nje, »tule vzemite gospodično Julietto pa jo peljite na godbo! Strašno se dolgočasi v moji družbi!«

Julietta in Déroutède sta le prerada ubogala. Prijela sta se pod pazduho in odšla, za njima pa gospa Suzana in njen mož Andrej Foulkes, ki se je, tako so pravili, itak vedno držal svoje žene za predpasnik.

Percy in Margareta sta ostala sama.

Ljubeče mu je pogledala v oči.

»Percy —!« je prosila.

»Kaj je, dragica?«

»Kedaj si se vrnil?«

»Davi.«

»Prišel si iz Calaisa?«

»Iz Boulogna.«

»Na »Zori?«

»Da.«

»Zakaj nisi prišel k meni?«

»Nisem mogel, dragica! Prispel sem v London na svoje stanovanje ves umazan in nesnažen. Nisem si upal pred te, dokler nisem umil s sebe francoskega blata. — In potem je poslal pome waleški princ. Hotel je zvedeti, kako sem opravil. Med begunci je par njegovih dobrih znancev iz francoskih plemiških krogov. Zanje se je zanimal. — In ko sem mu že vse povedal, kar je hotel zvedeti, je bilo prepozno za Richmond. Truden sem bil tudi. In povrh sem si mislil, da te itak najdem na veselice.«

(Dalje prihodnjič).

Pridnega hlapca iz dežele sprejme Gnilšek, trgovina z vinom v Mariboru, Razlagova ulica 25. 534 2—

Lepo malo posestvo z zidano in z opeko pokrito hišo in hlevom, 5 minut od cerkve, 25 minut od železniške postaje, se prodaja. Stanovanje takoj na razpolgo. Sp. Hoče 46, Maribor. 539

Gumbe iz blaga in usnja različnih vrst ter žreblice za tapetnike izdeluje F. Plankl, Maribor, Tattenbachova ulica 16. 536 2—1

Perilo,
pletenina,
volna,
drobnarija,
galanterija.

Največja izbira!

Najnižje cene!

Gaspari & Faninger

Maribor, Aleksandrova cesta 23.

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vilito, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbelter,

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovinskimi odpadki in vilitino.

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete

samo potom

Oglasnega zavoda

F. Voršič-a
naslednik,

Maribor, Slomškov trg 16.

Pojasnila brezplačno!

ZAHVALA.

Za obilne dokaze iskrenega sočutja povodom preprodke izgube naše neporabljene matere, oziroma tašče, gospe

Marije Andrejčič,
vdove,

izrekamo našo pristrčno zahvalo. Osobito pa se zahvaljujemo pevskega zboru »Jadranc« za tolažilne nagrobnice.

Zalujoči ostali.

Somišljeniki inserirajte!

Strojno mizarstvo

HOCHNEGER & WIHER

Koroška c. 53 MAR'BOR Koroška c. 53

se priporoča za izdelovanje pohištva in stavb kakor vseh v to stroko spadajočih mizarških izdelkov. — Pohištvo za sobe in pisarne trajno v zalogi.

Edini izdelovatelj stiskalnic »Patent Rudl«.
Postrežba točna! Cene zmerni!

Somišljeniki, širite naše liste!

ZAHVALA.

Vsem, ki so ob nenadni izgubi našega nepozabnega soproga, očeta, gospoda

Vinkota Lenartič,

čevlarskega mojstra

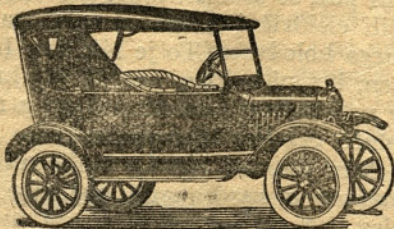
na katerikoli način pokazali pieteto do pokojnega, bodi tem potom izrečena naša iskrena zahvala.

Posebna hvala č. gg. p. Hijacintu in p. Pavlu, za vodstvo pogreba in za lepe tolažilne besede ob grobu, zadruzi čevl. mojstrov za darovani venec, ter vsem znancem in prijateljem, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

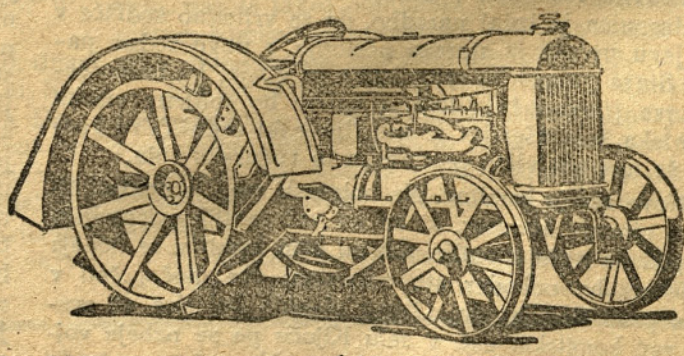
540

Zalujoče žena z otroci.

Ford
THE UNIVERSAL CAR

Dosedaj čez 10 milijonov avtomobilov izdelanih. — Zadnji milijon izgotovljen v 132 dneh. — Vsled tega najcenejši avto sveta.

Fordson traktorji.

Univerzalni stroj za poljedelstvo in prevažanje velikih tež. — Pogon s petrolejem. — Letna produkcija 300.000 traktorjev. — Velikega pomena za nar. gospodarstvo.

Zastopstvo: American Import Co. Maribor, Koroška c. 24.